

Propositio quinquagesima quinta

Proportionem medicamentorum per ordinem supposita æquali proportione in ordinibus per quantitates, & proportiones demonstrare.

Cor.
Cap. vlt.

Galenus in libro quinto de Simplicibus medicamentis, quem sequuti sunt alij medici, ponit quatuor ordines medicamentorum iuxta qualitates calidi, frigidi, sicci, & humidi, & primus est cum medicamentum non sentitur quale sit licet operetur, velut camæmelon, absinthium, & oriza: secundus est, cum sentitur, sed non lædit, vt nux myristica, saluia, ozimum: tertius est cum sentitur, & lædit, sed non destruit, neque corrumpit corpus, velut asfarum, apium straphisagria, cappares, myrrha, ruta: quartus est, cum destruit velut pyretum, piper, euphorbium cape agreste, & sinapis, cinamomum autem, & gingiber numerantur inter medicinas calidas tertij gradus, & hoc opus comparatur ad corpus sicut dicit Galenus, & Serapio non ad linguam, vt medici nostri temporis interpretantur. Ex quo patet, quod aliqua medicina poterit esse quarti ordinis, & non lædere linguam in gustu, & alia tertij ordinis, quæ non solum lædet linguam, sed sensum eius corrumpet, et destruet, quod contingit propter substantiam tenuem crassam mistam cum siccitate pari ipsi calori. Sed non oportet hæc nunc tractare, non solum quia non sit locus, sed etiam quod confusa sit per seipsa materia absque eo, quod difficultatem difficultati addamus, solum ergo eas dubitationes ad iungemus, quas volentes declarare propositionem præsentem, neque superflue, neque declinare possumus. Nam de sicco, & humido, cum sint longè minoris actionis, quàm calidum & frigidum, & præcipue humidum, non video quomodo possit Galenus statuere medicinam humidam tertij gradus, nedum quarti cum non possit inueniri medicina, quæ destruat corpus nostrum propter humidam qualitatem. Et licet Serapio posuerit ginger & enulam & zelim in tertio ordine calidorum & humidorum: & inter frigidas, & humidas in tertio portulacam, aizoum, & virgam pastoris, & fungos. Primum non ausus est ponere medicinas vllas calidas, aut frigidas in quarto ordine, quæ sint humidæ. secundum, quando dicit medicinas calidas, aut frigidas, atque humidas in tertio ordine, intelligit solum de qualitate actiua scilicet caliditate, vel frigiditate, & non de humida qualitate, quod ostendit de gingibere, & enula, dicens, quod sunt calidæ in tertio ordine, & humidæ humido crudo, non ausus addere ordinem, quia non vidit rationem, qua possent dici humidæ in tertio. Et clarius in capite de zelim, quem statuerat inter medicinas calidas, & humidas in tertio, dicit quod est calida in tertio, & humida in primo ergo non intelligit per medicinas calidas & humidas in tertio ordine, quod sint humidæ in tertio ordine. Clarius etiam de frigidis, &

humidis, nam portulacam dicit esse frigidam in tertio humidam in secundo, & quod maius, est cum collocasset aizoum inter medicinas frigidas, & humidas in tertio ordine, dicit, quod est frigidum in tertio ordine, adiicit, quod est siccum parum, & de virga pastoris nihil dicit de humido, sed dicit, quod astringit, ex quo concludo, quod secundum mentem Serapionis nulla est medicina humidior portulaca, etiam videtur innuere de fungis, satis est quod non excedunt secundum ordinem in humido neque calida neque frigida, sed frigida sunt humidiora, vt fungi, & portulaca, quia frigiditas in generatione humidum magis admittit, quàm caliditas, & calida magis humectant, quia magis penetrat vis medicamenti, & hæc regula de humido, & sicco est generalis apud Serapionem, quod non intelligitur ordo in passiuis, nisi specialiter exprimitur, nam de siccitate non nego, qui inueniatur medicina sicca in tertio, & forsan in quarto ordine, sed de hac Galeni oscitantia, quæ in illo peculiaris est dum vult sequi suas methodos sine alio discrimine, medicis considerandum relinquo.

Secunda difficultas est maior, & magis pertinet ad nos, & est, quod non declarat an isti ordines inter se aliquam proportionem seruent, an omnino nullam, si enim nulla proportio seruetur, fieri nullo modo potest, vt per cognitionem temperaturæ simplicium medicamentorum cognoscamus temperaturam compositorum ex illis ratione vlla, sed oportebit solum experiri. Sed si ordines seruent proportionem, adhuc relinquitur dubium, an illa proportio sit Arithmetica, vel Geometrica, vel Musica, & nihil mirum esset, quod esset Musica, vt aliàs docuimus, vbi tractauimus de differentia inter sensum auditus, et visus. Sed quia de hac nullus medicus videtur intellexisse, omittam hanc tractationem. Et quanquam Galenus possit videri non existimasse, quod hi ordines non seruent proportionem vllam quia, non ausus est tractare de temperamento medicamentorum compositorum per rationem temperamenti simplicium, nihilominus supposito quod ita esset, quod seruetur altera proportionum, volo ostendere rationem componendi in vtraque proportione & Arithmetica, & Geometrica. Ex quo sequitur, quod Aueroes quàm oscitanter tractauerit in quinto suorum collectaneorum de hoc, & non distinguit, neque docet primum an sit aliqua proportio, deinde si qua sit, cuius generis sit, & cum in re tam clara pugnet prorsus, vt cæcus ictus maximos edendo sed in cassum plerosque, quàm male agant qui ei in arduis tantum tribuunt fidei, & authoritatis, sed hæc est infelicitas nostra, & ira Deorum. Supposito ergo quod primo ordines distinguantur per proportionem Arithmetica, sit superficies a b pro quantitate, & a sit calida in primo gradu, & b in tertio, erit ergo perinde ac si duo corpora essent vnum altitudinis vnus cum basi quadrilatera rectangu-